

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามมาตรา ๒๐ (๔)
แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘
ของผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๔๓/๒๐๙๙ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้มีการปรับเปลี่ยนฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และโดยที่บทเฉพาะกาลตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้นายกสภามหาวิทยาลัย อุปนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวัน ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่นายกสภามหาวิทยาลัย อุปนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป จนกว่าจะมีสภามหาวิทยาลัยตาม พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ออก ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งรวมถึงข้อบังคับเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา เพื่อให้ได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัย อุปนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการ สภามหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๕๙

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง อธิการบดี เนื่องจากการเสนอขอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยของศาลปกครอง และสภามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ในการประชุมวาระพิเศษ (ลับ) เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติให้เพิกถอน มติสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗ โดยระหว่างที่ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีมติแต่งตั้ง ผู้รักษาการแทนอธิการบดี ดังต่อไปนี้

(๑) สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ ได้มีมติแต่งตั้งนายอนามัย ดำเนตร คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร เป็นผู้รักษาการแทนอธิการบดี ระหว่างวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๘๙ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(๒) สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติแต่งตั้งรองศาสตราจารย์บัญชา ขวัญยืน คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ กำแพงแสน และกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร เป็นผู้รักษาการแทนอธิการบดี ระหว่างวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

(๓) สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ได้มีมติแต่งตั้งนายจรงค์ วัชรินทร์รัตน์ คณบดีคณะวนศาสตร์ และกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร เป็นผู้รักษาการแทนอธิการบดี ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ นายจรงค์ฯ ได้ขอพ้นจากตำแหน่งคณบดีคณะวนศาสตร์ และกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เมื่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ประเภทต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยแต่ละประเภทโดยสมบูรณ์ตามข้อบังคับ ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งตามข้อ ๕ แห่งข้อบังคับดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกตั้งต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี และตามข้อ ๖ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี โดยในวิธีการเลือกผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี ก็ได้ดำเนินการตามความในข้อ ๗ และข้อ ๘ โดยผู้รักษาการแทนอธิการบดี ได้เรียกประชุมผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีทุกฝ่าย และที่ประชุมผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี ในการประชุมครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้ลงมติเลือกผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหารกิจการภายใน เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ที่เลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีเป็นองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามมาตรา ๒๐ (๔) ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๖ วรรคสอง กล่าวคือ “ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือให้อำนาจหน้าที่ใด ให้ผู้รักษาการแทนทำหน้าที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือให้อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างรักษาการแทน”

ดังนั้น ในปัจจุบันสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงมีองค์ประกอบครบถ้วนแล้ว จำนวน ๒๙ คน ประกอบด้วย

(๑) นายกสภามหาวิทยาลัย (ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐)

(๒) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๕ คน (ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐)

(๓) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน ๑ คน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี (ตามประกาศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ผลการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐)

(๔) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน ๓ คน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก (ตามประกาศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ผลการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐)

(๕) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน ๓ คน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำ (ตามประกาศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ผลการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐)

(๖) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน ๑ คน ซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน (ตามประกาศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ผลการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐)

(๗) กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งจำนวน ๕ คน ได้แก่ อธิการบดี ประธานกรรมการวิชาการ ประธานสภานักงาน ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย และนายกสภาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

อนึ่ง สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ประชุมครั้งแรก ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้รักษาการแทนอธิการบดีได้แต่งตั้งผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕ วรรคสาม แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยการรักษาการแทน การมอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่แทน และการมอบอำนาจช่วงให้ปฏิบัติหน้าที่แทน พ.ศ. ๒๕๕๘ กล่าวคือ “ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี หรือไม่มีผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อธิการบดีแต่งตั้งพนักงานหรือข้าราชการซึ่งสำเร็จการศึกษาปริญญาหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง เป็นผู้รักษาการแทน และให้รายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ” ซึ่งเมื่อผู้รักษาการแทนอธิการบดีได้แต่งตั้งผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ แล้ว ก็ได้รายงานให้สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทราบ จากนั้นผู้รักษาการแทนอธิการบดีได้ออกคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมอบอำนาจ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีประเด็นข้อสงสัยว่า ผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหารกิจการภายใน ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ที่เลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีเป็นองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยที่มีได้เลือกจาก

ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี เป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับโดยสมบูรณ์หรือไม่ จึงขอหารือว่า ความเห็นของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ดำเนินการด้วยขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับ ข้อบังคับที่อ้างถึงตามที่ลำดับมาในข้างต้น เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่

หากความเห็นของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการ สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับ ข้อบังคับที่อ้างถึงตามที่ลำดับมาในข้างต้น ไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนเป็นประการใด ขอให้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้โปรดพิจารณาแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาและแนวทางการดำเนินการต่อไป เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ คณะที่ ๒ และคณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) และผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๒๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้มีสภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งมาจากตัวแทนของบุคลากรประเภทต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย มาเป็นองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย สำหรับองค์ประกอบสภามหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๐ ให้มีสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

(๑) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบห้าคน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย

(๓) กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิการบดี ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการ มหาวิทยาลัย ประธานกรรมการวิชาการ ประธานสภาพนักงาน และนายกสภาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

(๔) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

(๕) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนสามคน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก

(๖) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนสามคน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำที่ทำการสอน มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงาน ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก

(๗) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก

ฯลฯ

ฯลฯ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ฯลฯ

ฯลฯ

ตามมาตรา ๒๐ (๔)^๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ กำหนดให้มีกรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ประกอบกับข้อ ๕^๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ว่าต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี จึงเห็นได้ว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีที่มีคุณสมบัติเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ

ตามข้อหาหรือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ดำเนินการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ ประกอบกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเภทผู้บริหาร ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฯ โดยที่ประชุมของผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีได้มีมติเลือกนายดำรงศรี ศรีพระราม รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหารกิจการภายใน เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี โดยเห็นว่าเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ แล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ คณะที่ ๒ และคณะที่ ๘) เห็นว่า เมื่อพิจารณามตรา ๔๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ กำหนดให้ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือให้มีอำนาจหน้าที่ใดให้ผู้รักษาการแทนทำหน้าที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ในระหว่างรักษาการแทน นั้น เป็นการกำหนดให้ผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนรักษาการแทน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเท่านั้น แต่มิได้มีความหมายรวมถึงการให้ผู้รักษาการแทนเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการใด ๆ เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นได้ด้วย โดยในกรณีดังกล่าวนี้ได้เคยมีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีที่ ๑๘๒/๒๕๕๖^๔ ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในกรณีทำนองเดียวกันนี้

^๑โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๒ข้อ ๕ คุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้บริหาร ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

^๓มาตรา ๔๖ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ การรักษาการแทน การมอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ตลอดจนการมอบอำนาจช่วงให้ปฏิบัติหน้าที่แทนของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือให้มีอำนาจหน้าที่ใด ให้ผู้รักษาการแทนทำหน้าที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างรักษาการแทน

^๔บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๐๑ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ไว้แล้ว ดังนั้น การดำเนินการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๔)^๖ ข้างต้น จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้นายดำรงค์ ซึ่งเป็นผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี ขาดคุณสมบัติเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยดังกล่าว และเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ สภามหาวิทยาลัย แต่การพ้นจากตำแหน่งเช่นนี้ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติ ไปตามอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๙^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

การที่นายดำรงค์ ขาดคุณสมบัติในการเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ เป็นเหตุให้ตำแหน่ง กรรมการสภามหาวิทยาลัยว่างลง การดำเนินการต่อไปเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงต้องนำ มาตรา ๒๑ วรรคสาม^๘ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ ที่กำหนดให้ในกรณีที่ ตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมีได้ดำเนินการให้ได้มา ซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยกรรมการ สภามหาวิทยาลัยเท่าที่มีอยู่ มาใช้บังคับ เพื่อที่สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดังกล่าว จะได้ไปดำเนินการแต่งตั้งรองอธิการบดีโดยคำแนะนำของอธิการบดีตามมาตรา ๒๒ (๘)^๙

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจ พิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้น ต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

^๘มาตรา ๒๑ นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๒) (๔) (๕) (๖) และ (๗) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรืออาจได้รับเลือกใหม่ อีกได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคหนึ่ง นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการ สภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๒) (๔) (๕) (๖) และ (๗) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ถอดถอน
- (๔) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยในประเภทนั้น
- (๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ในกรณีที่ตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมีได้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยกรรมการสภามหาวิทยาลัยเท่าที่มีอยู่

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙มาตรา ๒๒ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย อำนาจหน้าที่เช่นนี้ให้รวมถึง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

ฯลฯ

ฯลฯ

และมาตรา ๓๓ วรรคสาม^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีซึ่งได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวเลือกกันเองหนึ่งคนเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๔)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ ต่อไป

อนึ่ง ปัญหาตามข้อหาเรื่องนี้เกิดขึ้นเนื่องจากผู้รักษาการแทนอธิการบดีได้ดำเนินการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี ซึ่งตามหลักการในมาตรา ๒๒ (๘)^{๑๒} และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฯ ผู้รักษาการแทนอธิการบดีสามารถเสนอสภามหาวิทยาลัยให้แต่งตั้งรองอธิการบดีได้โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งผู้รักษาการแทนรองอธิการบดี ถ้าผู้รักษาการแทนอธิการบดีได้ดำเนินการตามหลักการดังกล่าวมาตั้งแต่ต้นแล้วก็จะไม่ทำให้เกิดปัญหาตามข้อหาเรื่องนี้

(นายตีสทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๑

^{๑๐} มาตรา ๓๓ อธิการบดินั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕

หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาอธิการบดี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

รองอธิการบดินั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๖

ผู้ช่วยอธิการบดินั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๖

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น